

stalent alles is
lent alles istale
ent alles istalent
s istalent alles is
alles istalent al
stalent alles ista
alenta stale
s istal es is
stale ista
talent stal
stalent alles is
alent alles istale
nt alles istalent

Handreiking talentontwikkeling.

Instrumenten

Colofon //

Titel: **Alles is Talent**
Deel 2 / Instrumenten

Auteurs: Irma Miedema, Wander van Es,
Frank Studulski

Redactie: Suzanne Loohuis

Uitgave: Sardes / Utrecht, oktober 2010

Ontwerp,
vormgeving
en illustraties: Angelina van der Velde

Druk: Drukkerij Folkertsma de Vrije Fries

ISBN: 978 90 5563 108 7

Gebruik en overname van teksten en ideeën uit deze
publicatie wordt aangemoedigd en is vrijelijk toegestaan,
mits met bronvermelding.

**alles is
talent**

Inhoud.

Voorwoord	7
Inleiding	9
Strategie A	
Het individuele kind als uitgangspunt	11
Strategie B	
Lage drempels voor alle kinderen	29
Strategie C	
Verleidelijke nieuwe mogelijkheden	37

Voorwoord.

‘Le talent,
ça n’existe
pas, le talent
c’est avoir
l’envie de
faire quelque
chose...’

Jacques Brel

‘Het talent bestaat niet. Het talent is de behoefte hebben iets te doen.’ Elk kind heeft de behoefte om te doen, te ontdekken en te ondernemen. Daarmee kan alles wat je onderneemt ook uitgroeien tot een talent en dat betekent ook dat het mogelijk is om in alles een talent te hebben: ‘Alles is talent’.

Talentontwikkeling gaat over het bieden van kansen aan *alle* kinderen, ongeacht de vraag of zij achterstanden hebben of niet. Talent kun je zien als een spier, die je moet ontwikkelen. Als je veel traint, worden je spieren sterker. Zo is het ook met talentontwikkeling. Als coördinatoren, docenten en gemeenten een goede infrastructuur van talentontwikkeling

neerzetten van sport, cultuur, techniek en andere talentgebieden, zijn er meer kansen dat kinderen zich positief ontwikkelen. Infrastructuur is dus heel belangrijk. In deel 1 van de handreiking *Alles is Talent* is te lezen dat er nog veel meer factoren zijn die van belang zijn voor de ontwikkeling van talent. Ouders, coaches, goede voorzieningen, inspiratie en motivatie zijn voorbeelden.

Dit deel 2 van de handreiking geeft een overzicht van de instrumenten die we kunnen inzetten voor talentontwikkeling in de wijk. De handreiking is ingedeeld naar drie strategieën:

- **Strategie A:**
Het individuele kind als uitgangspunt

- **Strategie B:**
Lage drempels voor alle kinderen
- **Strategie C:**
Verleidelijke nieuwe mogelijkheden.

De drie strategieën zijn in deel 1 van de handreiking toegelicht. De strategieën en instrumenten zijn gebaseerd op onderzoek naar talentontwikkeling in veertig aandachtswijken en vier pilots. Sardes verrichtte dit traject in opdracht van het ministerie van VROM/WWI; het ministerie van OCW was daarbij actief betrokken.

Deze handreiking *Alles is Talent* is bedoeld voor professionals die kinderen willen helpen bij het ontdekken van hun eigen talenten, die hen willen laten ervaren dat ze ergens goed in zijn en dat ze er zelfs nog beter in kunnen worden en die hen willen ondersteunen in hun ontwikkeling, hun optimisme en hun enthousiasme.

In dit tweede deel van *Alles is Talent* worden instrumenten aangereikt waarmee activiteiten kunnen worden opgezet. In aanvulling hierop kan materiaal worden gedownload van www.sardes.nl/talentontwikkeling.

Inleiding.

In het eerste deel van de handreiking talentontwikkeling staan suggesties voor het hanteren van processen rond de opzet van activiteiten voor talentontwikkeling. In dit tweede deel staan instrumenten die kunnen passen bij een eigen aanpak. Om de keuze te vergemakkelijken zijn de instrumenten verdeeld naar een te kiezen basisstrategie. In het eerste deel van de handreiking is het kiezen van een basisstrategie genoemd in Patroon 2: Het gebeurt in netwerken.

We lichten de basisstrategieën kort toe:

Basisstrategie A:

Het individuele kind als uitgangspunt

- Het doel van het netwerk talentontwikkeling is om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de wensen, mogelijkheden en aanleg van elk kind.

Dit netwerk heeft voldoende en stevige deelnemers nodig die dicht bij de kinderen staan. Vanuit die deelnemers zijn sterke relaties met de 'aanbieders' van mogelijkheden tot talentontwikkeling gelegd.

Basisstrategie B:

Lage drempels voor alle kinderen

- Het doel van het netwerk talentontwikkeling is om zoveel mogelijk aanbod te brengen bij zoveel mogelijk kinderen op de eenvoudigste manier.

Het beheersen van en samenwerken in de ketens van voorzieningen binnen het netwerk staat in deze netwerken voorop.

Basisstrategie C:

Verleidelijke nieuwe mogelijkheden

- Het doel van het netwerk talentontwikkeling is om te prikkelen door spannend en vernieuwend te zijn.

Voor dit netwerk is het vooral van belang om nieuwe relaties tussen de deelnemers te exploreren en om steeds nieuwe deelnemers te zoeken die een nieuwe inbreng kunnen hebben.

Iedere strategie heeft voor- en nadelen, maar het is het beste een strategie te kiezen die bij de eigen situatie past. Zo is het bijvoorbeeld heel goed mogelijk om basisstrategie B te hanteren, de daargevoemde instrumenten toe te passen en deze aan te vullen met instrumenten uit basisstrategie A en C. Bij het kiezen van instrumenten spelen natuurlijk elementen een rol, zoals die in Patroon 3 van deel 1 zijn beschreven, bijvoorbeeld de omgevingsanalyse of de confrontatiekaart. Bij het kiezen zult u ook steun hebben aan een duidelijke visie waaraan in Patroon 1 van deel 1 aandacht is besteed. Kijk ook goed of het instrument past bij de resultaten die worden nagestreefd. Bijvoorbeeld: competitie is een vorm van uitdaging die talentontwikkeling kan stimuleren. De vorm van competitie is echter belangrijk zo leert recent onder-

zoek (Hibbard & Buhrmeister, 2010). Competitie met het doel om te winnen (van anderen) heeft bij jongens en meisjes een ander effect dan de competitie om ergens in te excelleren (competitie met jezelf). Jongens voelen zich vaker goed bij beide vormen van competitie, terwijl meisjes zich over het algemeen beter lijken te voelen bij excelleren. Voor het bevorderen van zelfvertrouwen scoort excelleren overigens zowel bij jongens als meisjes hoger.

Bij de keuze van instrumenten is verder een kritische blik noodzakelijk voor wat betreft de aanwezige professionaliteit. Hoe verder een kind vordert in het proces van kennismaken naar ontwikkelen en excelleren, des te hoger worden de eisen aan de professional die het kind moet ondersteunen. Zowel de denkertjes, de uitvindertjes, de springertjes als de schildertjes verdienen ondersteuning die aan hen gewaagd is.

Sommige instrumenten zijn linksonder voorzien van één of meerdere icoontjes om de keus wat te vereenvoudigen. De icoontjes duiden het volgende aan:

- ① = bij uitstek geschikt voor competitie
- ⊕ = ook geschikt voor kinderen die behoefte hebben aan cognitieve uitdagingen
- ⦿ = mogelijk met een beperkte inzet van middelen en tijd

De in deze handreiking opgenomen opsomming van instrumenten is niet compleet en kan naar de aard van het onderwerp niet compleet zijn. Op www.sardes.nl/talentontwikkeling zullen steeds aanvullingen worden toegevoegd. Daar staan ook downloads van instrumenten en geven we zo recent mogelijke voorbeelden.

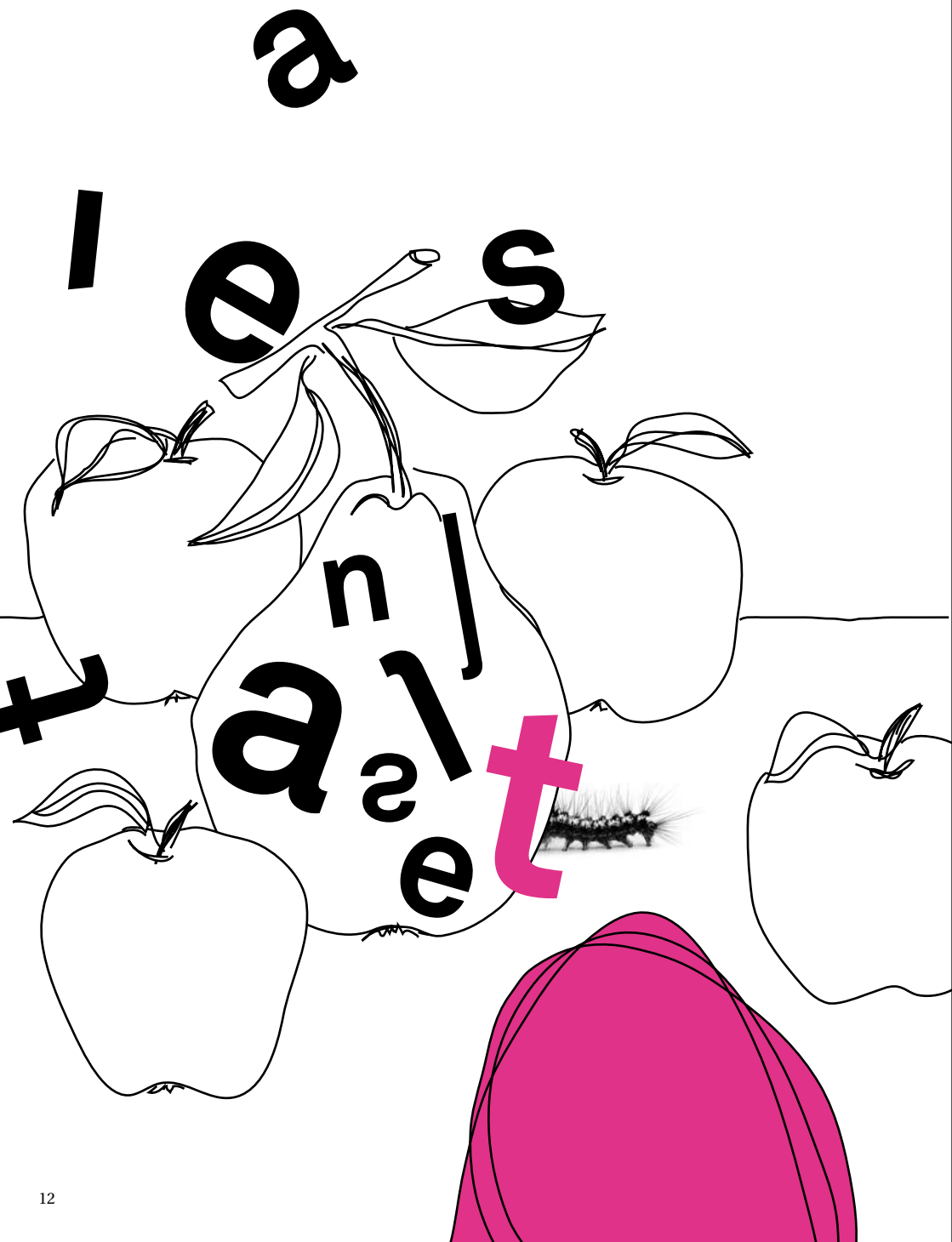
Literatuur

Hibbard, D.R. & Buhrmeister D. (2010). Competitiveness, Gender and Adjustment Among Adolescents. In: *Sex Roles*, Springer, Nederland.

Strategie A

Het individuele kind als uitgangspunt

// het doel van het netwerk talentontwikkeling is om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de wensen, mogelijkheden en aanleg van elk kind

Talentendemocratie

De democratische methode: stemmen op de grootste talenten door de eigen omgeving

We kennen elkaar. In de wijk, op school, op de sportclub, bij de vereniging weet iedereen: dát is er eentje – die kan het. Samen hebben de mensen uit de omgeving van een kind waardevolle kennis over de talenten van het kind. Die kennis mobiliseren we met het instrument 'talentendemocratie', door mensen uit de omgeving te vragen te stemmen op talent.

Vooral toepasbaar op de talentlijnen:
sport - kunst en cultuur - techniek.

Denk aan

- Het voorkomen van meerdere stemmen door enthousiaste ondersteuners van een kind (stemmen op naam of door uitgifte van een toegang tot de stemming).
- De mogelijkheid om eens per jaar of per twee jaar te stemmen in deze talentendemocratie: dat kan je zomaar een heleboel scouts opleveren.

De activiteiten

- Vraag iedereen die op de talentlijn behoort tot de bekende omgeving van het kind om mee te stemmen.
- Maak bijvoorbeeld een maand van tevoren bekend dat de stemming er aankomt om stemmers te werven.
- Vraag bijvoorbeeld: 'noem de namen van vijf kinderen die in jouw ogen uitblinken in ...'.
- Maak gebruik van nieuwe media om de stemming uit te voeren.

De klembordtraditie

De traditionele methode: de deskundige gaat op pad

Het is een beproefde methode: de deskundige afgevaardigde van de bond, de topclub, de podiumkunstproducent of de tentoonstelling gaat kijken op een plek waar veel kinderen hun talenten laten zien. De archetypische scout loopt met een klembord voor aantekeningen in de hand, te spieden naar nog onontdekte talenten... Op dezelfde manier kan een deskundige uit de eigen omgeving een voorronde houden om een zo breed mogelijke groep kinderen de kans te geven om deel te nemen aan de scouting.

Vooraf toepasbaar op de talentlijnen:
sport - kunst en cultuur.

De activiteiten

- Organiseer een scoutingmoment (een middag of dag, bijvoorbeeld een toernooi of een concours), of een scoutingtraject (bijvoorbeeld gekoppeld aan wedstrijden of uitvoeringen).
- Geef feedback aan alle kinderen over wat opviel.
- Sluit af met een aanbod van talentontwikkeling waar iedereen aan kan meedoen.

Audities

De methode uit de kunstwereld: een proefuitvoering wordt bekeken door een jury

In een proefuitvoering kan een kind laten zien wat hij of zij kan. In een besloten bijeenkomst reageert een jury op wat het kind laat zien. Een leerervaring op zich, die gekoppeld kan worden aan een toelating tot een cursus, een 'plus' training, een uitvoering, of aan de uitreiking van een prijs.

Vooraf toepasbaar op de talentlijnen:
kunst en cultuur - techniek.

Denk aan

- De mogelijkheid om kinderen samen te laten werken.
- De mogelijkheid om de proefuitvoeringen openbaar te doen.

De activiteiten

- Organiseer een besloten ruimte en een deskundige jury, en geef bekendheid aan de mogelijkheid om auditie te doen.
- Geef de kinderen die zich opgeven allemaal eenzelfde opdracht die zij kunnen voorbereiden.
- Geef de kinderen die zich opgeven een vrije opdracht, en formuleer daarbij eventueel randvoorwaarden.
- Benoem de mogelijkheden voor elk kind, ook wanneer een kind niet toegelaten wordt.

De schooltoppers

De Amerikaanse methode: uitblinken mag gezien worden

Ouders, leraren, welzijnswerkers, iedereen die ziet dat een kind onder zijn of haar hoede het goed doet is trots: dat is er een van mij! Ook scholen, met alle leerlingen en leraren, kunnen trots zijn op hun beste leerlingen. Het mag gezien worden! Het tonen van ranglijsten van 'de beste ... van jaargang ...' als ereplaats in de school kan een warme stimulans zijn voor een leerling om het beste uit zichzelf te halen.

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Zorg voor een goede basis in de school als gemeenschap – het gaat niet alleen om de individuele prestaties, maar juist ook om de vertegenwoordiging van de hele school: 'wij zijn goed in atletiek, daar hebben wij een paar hele sterke in' – dat is ook iets om trots op te zijn voor de minder sportieve medeleerling.
- Bouw een traditie op van jaarlijkse ranglijsten, bijvoorbeeld samengesteld op basis van de prestaties in de lessen.
- Ontwerp een bij de schoolcultuur passend jaarlijks ceremonieel om de uitblinkers in het zonnetje te zetten.

- Zorg voor historisch bewustzijn: de uitblinkers van eerdere jaren blijven zichtbaar, bijvoorbeeld op plakkasten of in jaarboeken.

Denk aan

- De mogelijkheid om met andere scholen een competitie aan te gaan tussen de uitblinkers.
- De mobilisatie van zoveel mogelijk leerlingen ter versteviging van het gemeenschapsgevoel: door hen zelf het ceremonieel uit te laten voeren, door leerlingen te vragen naar nieuwe talentvormen voor deelname, enzovoort.

Portfolio brievenbus

De veilige methode: individuele doorzetters bepalen op eigen voorwaarden wat ze willen laten zien

Op je eigen kamer, of met je eigen bandje, of op een heel andere manier bezig zijn met wat je boeit. Jezelf uiten op de manier die bij je past. Voor de kinderen die zelf bepalen hoe zij hun talent uiten, kan het stimulerend zijn om ze de mogelijkheid te bieden om dat talent te toetsen. Door een eigen 'portfolio' samen te stellen, met producten van dat talent, en dat voor te leggen aan een deskundig klankbord, kunnen kinderen hun talent een stap verder brengen.

Vooral toepasbaar op de talentlijnen: kunst en cultuur - techniek - wetenschap en natuur.

De activiteiten

- Organiseer een 'brievenbus voor de portfolio's': een plek – zowel fysiek als digitaal – waar kinderen de producten van hun talent kunnen plaatsen.
- Organiseer een breed panel aan deskundigen die op afroep beschikbaar zijn. Afhankelijk van de inkomende portfolio's wordt een bijpassende expert gevraagd het werk te bekijken en een reactie met suggesties te geven.

- Stel de brievenbus periodiek open, bijvoorbeeld twee keer per jaar een week.
- Geef breed bekendheid aan de brievenbus en aan de deskundigen die bereid zijn naar het werk te kijken, en rapporteer de successen.

Denk aan

- Het zo mogelijk inschakelen van experts met klinkende namen of functies – waardoor het voor de kinderen duidelijk is dat het een buitenkans is om je werk door hen te laten bekijken of beluisteren.
- De mogelijkheid om met een portfolio speciaal talent te signaleren, en contacten te leggen tussen het speciaal getalenteerde kind en een verdere opleiding of begeleiding.

Een masterclass ticket

Soms is het niet van tevoren te bepalen om welke reden een kind een extra kans verdient om zijn of haar talent te stimuleren. Soms is het goed dat mensen die dicht bij de kinderen staan de ruimte hebben om snel en gericht een mooie kans te bieden. Daarvoor zijn de kanskaarten.

Een masterclass ticket geeft een kind de gelegenheid om een bijeenkomst, interactieve les of training met een master op je eigen talentgebied bij te wonen: een onvergetelijke ervaring, indrukwekkend én leerzaam.

Toepasbaar voor alle talentlijnen.

De activiteiten

- ‘Strik’ een master en plan de bijeenkomst of training.
- Kinderen hebben nog weinig kennis uit hun verleden, dus het is belangrijk ruim van tevoren te zorgen voor voldoende naamsbekendheid van de expert die de masterclass geeft.
- Maak mooi uitgevoerde kanskaarten.
- Verdeel de kanskaarten onder begeleiders van kinderen in de wijk en/of op school zodat zij ze naar eigen inzicht kunnen uitdelen.

- Maak een (video)verslag van de masterclass. Die kan gebruikt worden om andere kinderen te laten delen in de masterclass.

Denk aan

- Een evenwicht tussen de voorwaarden waaronder kanskaarten kunnen worden toegekend, en de vrijheid van begeleiders om ze naar eigen inzicht toe te kennen.
- Het monitoren van de reactie op een uitgedeelde kanskaart: als een kind er geen gebruik van maakt kan een ander ervan genieten!
- Het gebruik van het (video)verslag ter promotie van een volgende ronde met kanskaarten voor masterclasses.

De VIP-kaart

Soms is het niet van tevoren te bepalen om welke reden een kind een extra kans verdient om zijn of haar talent te stimuleren. Soms is het goed dat mensen die dicht bij de kinderen staan de ruimte hebben om snel en gericht een mooie kans te bieden. Daarvoor zijn de kanskaarten.

Wat is er mooier dan een uitnodiging om in een skybox een wedstrijd van jouw team te zien, of vanuit de ereloge een voorstelling van jouw favoriet mee te maken – waarna je misschien nog backstage mag – of om een speciale rondleiding te krijgen bij een sterrenwacht? En zo zijn er nog veel meer gelegenheden voor VIP-bezoek.

Geschikt voor alle talentlijnen.

De activiteiten

- Regel mogelijkheden voor VIP-bezoek door partners in het talentnetwerk te mobiliseren – vraag iedereen om om zich heen te zoeken naar gelegenheden die voor een kind interessant kunnen zijn om te bezoeken.
- Maak mooi uitgevoerde kanskaarten.

- Verdeel de kanskaarten onder begeleiders van kinderen in de wijk en/of op school zodat zij ze naar eigen inzicht kunnen uitdelen.
- Een verslag van de gebeurtenis kan misschien zelfs interessant zijn voor het lokale nieuwsblad!

Denk aan

- Het opdoen van ideeën voor VIP-kanskaarten door aan kinderen zelf te vragen wat zij als een uitgelezen kans zouden beschouwen.
- Het gebruik van het (video)verslag ter promotie van een volgende ronde met kanskaarten voor VIP-bezoek.

Een maquette, model of demo van je ontwerp

Soms is het niet van tevoren te bepalen om welke reden een kind een extra kans verdient om zijn of haar talent te stimuleren. Soms is het goed dat mensen die dicht bij de kinderen staan de ruimte hebben om snel en gericht een mooie kans te bieden. Daarvoor zijn de kanskaarten. Kinderen hebben ideeën, en soms zijn dat heel bijzondere ideeën. Als je jong bent is het echt vorm kunnen geven aan je ideeën soms ontmoedigend ver weg. En misschien moet je ook nog wel veel leren voordat je talent volwassen is. Toch hebben sommige kinderen een idee dat het waard is om meer vaste vorm te krijgen – zodat ze op basis daarvan weer verder kunnen groeien. Een maquette van je ontwerp, een model van je uitvinding of een demo van je uitvoering – een kans daarop is spannend en uitdagend.

Geschikt voor alle talentlijnen.

De activiteiten

- Zoek bedrijven die maquettes, modellen en demo's maken.
- Maak mooi uitgevoerde kanskaarten.

- Verdeel de kanskaarten onder begeleiders van kinderen in de wijk en/of op school zodat zij ze naar eigen inzicht kunnen uitdelen.
- Organiseer een tentoonstelling waarop alle uitgewerkte talentproducten te zien en te horen zijn – en nodig de lokale pers ook uit!

Denk aan

- De mogelijkheid om lessen te wijden aan het zelf maken van maquettes, modellen en/of demo's.
- Het uitnodigen van talentscouts van talentorganisaties voor de tentoonstelling, of het naar hen opsturen of langsbrengen van de talentproducten.

De sport van mijn kind

Goede informatie als basis voor een goede keuze

Het is niet altijd helder voor ouders wat het sportaanbod is in de regio, en wat elke sport inhoudt. Veel kinderen zeggen al snel een sport te willen waar hun klasgenoten of vrienden naartoe gaan. Het kan geen kwaad om ook dan toch nog even goed na te gaan of die sport echt wel bij het kind past – dat kan teleurstelling voorkomen.

Niet alle ouders zijn zich ervan bewust dat een lidmaatschap van de plaatselijke voetbalclub een flink aantal verplichtingen met zich meebrengt, zoals een clubtenu kopen, meerijden naar wedstrijden, en elk jaar twee bardiensten draaien.

De talentenkaart voor ouders kan hierbij helpen (zie pagina 22/23).

De activiteiten

- Vul de talentenkaart in met de informatie over de sportmogelijkheden – met de bijbehorende kenmerken en vereisten – in de regio (een download versie is te vinden op www.sardes.nl onder talentontwikkeling). Alleen de regel onder 'bij mij(n kind) past' laat u leeg.

Talentedkaart
'De sport van mijn kind'

Het sportaanbod in deze regio:

Kenmerken van de sport

	teamsport/ individuele sport	wel/niet contactsport	denksport/ fysieke sport	wel/niet balsport	trainingen/ lessen per week aantal	wekelijkse wedstrijd zat/zon/nvt	conditioneel: zwaar/matig/ licht	binnensport/ buitensport
sport 1 club 1								
sport 1 club 2								
sport 2 club 1								
sport... club ...								
... etc								

Bij mij(n kind) past

Vereisten voor de sport

	lidmaatschap bedrag p.j.	leskosten bedrag p.j.	clubtenue, uitrusting, materialen bedrag p.j.	training/coaching door ouders ja/nee	vervoer door ouders ja/nee	bardienst door ouders ja/nee
sport 1 club 1						
sport 1 club 2						
sport 2 club 1						
sport... club ...						
... etc						

Expressie: mijn kind uit zich zó

Goede informatie als basis voor een goede keuze

Het is niet altijd helder voor ouders wat het aanbod is op het gebied van kunst in de regio, en wat elke kunstvorm, of misschien beter: expressievorm, inhoudt. Veel kinderen zeggen bijvoorbeeld al snel naar streetdance te willen omdat hun klasgenoten of vrienden daar naartoe gaan. Het kan geen kwaad om ook dan toch nog even goed na te gaan of die expressievorm echt wel bij het kind past – dat kan teleurstelling voorkomen.

Niet alle ouders zijn zich ervan bewust dat meedoen aan een expressievorm nogal wat kosten en inspanning met zich meebrengt.

De talentenkaart voor ouders kan hierbij helpen (zie pagina 25/26).

De activiteiten

- Vul de talentenkaart in met de informatie over de mogelijkheden van de expressievormen – met de bijbehorende kenmerken en vereisten – in de regio (een download versie is te vinden op www.sardes.nl onder talentontwikkeling). Alleen de regel onder ‘bij mij(n) kind) past’ laat u leeg.

- Zoek een passende gelegenheid om de kaart uit te delen, bijvoorbeeld op culturele dagen van scholen.
- Geef ouders de suggestie mee om samen met hun kind in te vullen welke kenmerken van expressievormen bij hem of haar passen, zodat ouders de kaart kunnen gebruiken als ondersteuning bij hun gesprek met hun kind over een keuze voor een expressievorm.

Kenmerken van de expressievorm

	muziek dans, theater beeldende kunst	vooral: individueel in groeps- verband	vooral gericht op: uitvoering, optreden oefening	brede oriëntatie specialisme	trainingen/ lessen per week aantal	thuis oefenen: dagelijks wekelijks nvt	vereist doorzettings- vermogen: matig / stevig
expressievorm 1 organisatie 1							
expressievorm 1 organisatie 2							
expressievorm 2 organisatie 1							
expressievorm ... organisatie ...							
... etc							

Bij mij(n) kind) past

Talentenkaart 'Expressie: mijn kind uit zich zó'

Het talentaanbod
in expressieve
kunsten in
deze regio:

Talentedkaart
'Expressie: mijn
kind uit zich zó'

Het talentaanbod
in expressieve
kunsten in
deze regio:

Vereisten voor de expressievorm

	leskosten bedrag p.j.	eenmalig aan te schaffen materiaal (bijv. instrument, kleding) geschat koopbedrag	indien mogelijk: materiaalhuur bedrag p.j.	verbruiksmateriaal (bijv. verf en doek) bedrag p.j.
expressievorm 1 organisatie 1				
expressievorm 1 organisatie 2				
expressievorm 2 organisatie 1				
expressievorm ... organisatie ...				
... etc				

A Het individuele kind // Talentles

Talentbegrip

Wat snap je?

- Het gevoel van een liedje?
- De spanning van een voetbalwedstrijd?
- Het verhaal van een muziekstuk?
- De bedoeling van een gedicht?
- De uitdaging van een moeilijke rekenopgave?
- Het speciale van een boogbrug?
- Dat een tekening meer kan zeggen dan duizend woorden?

Voor bijvoorbeeld het zingen van liedjes kan je talent hebben. Of voor tekenen. Onderdeel van dat talent is dat je leert begrijpen waar het om gaat in dat liedje, of in die tekening.

Een school kan in een les aandacht besteden aan inzicht in waar het om gaat bij sport, bij allerlei kunstuitingen, bij techniek en wetenschap. Zo leren kinderen opbrengsten van talenten waarderen, en willen zij er misschien zelf in meedoen.

Een suggestie voor een talentles vanaf groep 6

Kies enkele talentuitingen, zoals een muziekstukje, een videoclip, een technisch hoogstandje, een foto, een interessante schaakpositie, Kies bij voorkeur uitingen die je als leerkracht zelf goed begrijpt.

- Vorm groepjes van vier leerlingen, bij elkaar aan een blok.
- Leg een groot vel in het midden. Op het vel staat in het midden een vierkant, de ruimte buiten het vierkant is verdeeld in vier vakken door vier lijnen vanuit de hoeken van het vierkant naar de dichtstbijzijnde hoeken van het papier.
- De kinderen kijken en/of luisteren (zachtjes) naar een talentuiting (ieder groepje een andere).
- Wat begrijp je hiervan? Elk kind schrijft ieder voor zich, in het buitenste vak dat het dichtst bij hem/haar is, op wat hij of zij denkt dat de betekenis is van wat te horen/zien was.
- Elk kind vertelt om de beurt wat hij/zij opgeschreven heeft.
- Samen bespreken ze wat ze hetzelfde begrepen, en wat verschillend. Het eindresultaat zetten ze kort in het vierkant midden op het papier.
- Om de beurt vertellen de groepjes wat ze bedacht hebben – de andere leerlingen reageren, en de leraar heeft de gelegenheid om suggesties te geven.
- Eén of twee voorbeelden die in de bespreking een mooie uitleg hebben gekregen worden eventueel nogmaals getoond/gehoord. Komt het nu, met wat meer achtergrond, beter over?

Strategie B

Lage drempels voor alle kinderen

// het doel van het netwerk talentontwikkeling
is om zoveel mogelijk aanbod te brengen bij zoveel
mogelijk kinderen op de eenvoudigste manier

B Laagdrempelig voor alle kinderen // Vrije toegang

Vrij maar niet vrijblijvend

Maak het aanbod vrij toegankelijk

Bij talent hebben hoort ook de overtuiging dat je het hebt, maar dan moet je het wel eerst ontdekken. Een aanbod waar geen deelnamekosten voor worden berekend, helpt kinderen om onvermoede activiteiten en talenten te ontdekken.

Vooral toepasbaar op de talentlijnen: sport - kunst en cultuur.

De activiteiten

- Geef alle kinderen in het werkgebied van het netwerk talentontwikkeling de mogelijkheid tot een jaar lang gratis één lidmaatschap van een vereniging of instelling.
- Zorg dat de aanbieders zich goed kunnen presenteren via bijvoorbeeld workshops.
- Hanteer voor de aanbieders van de activiteit een helder en eenduidig declaratiesysteem waarbij de factuur voor het lidmaatschap naar één 'kas-sier' gaat.
- Laat de ouders van het kind een overeenkomst tekenen voor de deelname aan de activiteit. Neem daarin een clausule op dat de ouders alsnog een half jaar lidmaatschapsgeld moeten betalen als het kind niet regelmatig aan de activiteit deelneemt.

Denk aan

- Het hoge deelnamecijfer waar dit instrument heel nadrukkelijk mee verbonden is. Denk daarbij aan het gezegde: 'kijk uit wat je vraagt, soms krijg je het...' Maak daarom van tevoren goed onderbouwde calculaties en plannings.
- De investering die het vraagt van de betrokken partijen; het is een activiteit voor de lange adem. Een dergelijk aanbod heeft alleen kans van slagen als partijen daar gedurende langere tijd middelen voor beschikbaar willen stellen. Overweeg of huidige geldstromen binnen huidig beleid omgebogen kunnen worden; blijf het doel van hoge participatiegraad voor ogen houden.
- De grote toeloop van jonge deelnemers die verenigingen en andere instellingen flink op de proef kan stellen. Organiseer daarom tijdig bijvoorbeeld de werving van vrijwilligers, en ondersteun de aanbieders.

Open deur

Gun een kijkje in verschillende 'keukens'

Passie en enthousiasme voor een activiteit ontstaan vaak door een ontmoeting of een beleving. Gun kinderen die beleving ook als die niet vanzelfsprekend is in de omgeving waar zij normaal in verkeren.

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Maak met instellingen afspraken over momenten waarop kinderen gratis en individueel terecht kunnen.
- Plan vooraf een begeleid groepsbezoek.
- Zoek naar vertelmomenten bij het bezoek, dingen waarover het kind zelf later ook kan vertellen.
- Geef ouders of verzorgers de gelegenheid hun kind tijdens het individuele bezoek te begeleiden en geef korting op hun toegangskaartje.

Denk aan

- De mogelijkheid die deze activiteit geeft om kinderen bijvoorbeeld in een museum onder begeleiding van kunstenaars zelf aan de slag te laten gaan.
- Het gebrek aan educatieve zorg bij sommige instellingen; zorg voor een goede voorbereiding.

Talentcard

Tegen een laag bedrag activiteiten uitproberen

Er is zoveel te kiezen als je eenmaal weet wat er is. De talentcard ontsluit dat brede aanbod door een menu aan te bieden van alle deelnemende partijen. Een menu met trainingen, workshops, excursies en clinics waar je zelf niets extra's voor hoeft aan te schaffen. Je koopt alleen tegen een vast laag bedrag een talentcard waar je de activiteiten mee betaalt.

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Verzamel zoveel mogelijk aanbieders van zo divers mogelijke activiteiten of concentreer op één talentlijn. Maak daarin een heldere keuze.
- Bepaal een eenduidige prijs voor activiteiten en laat aanbieders daar hun aanbod op afstemmen.
- Zorg ervoor dat de Talentcard een kind een flinke hoeveelheid activiteiten biedt.
- Bij elke activiteit moet bekend zijn van welk vervolg aanbod een kind gebruik kan maken (en tegen welke prijs).
- Maak het aanbod ook bekend via een aantrekkelijke website.

Denk aan

- Voldoende verkooppunten.
- Behoud van een aantrekkelijk prijs. Beloon eventueel ouders die als vrijwilligers meewerken in de vorm van saldo op de talentcard van hun kind.
- Het voorkomen van teleurstellingen door overtekening van bepaalde activiteiten; zorg voor een repeterende cyclus en ruime deelname mogelijkheid.

Talentendag

Een dag waarop iedereen ergens in kan uitblinken

In elke wijk kan het tenminste één dag per jaar feestelijk bruisen van jong talent. Op die dag kunnen kinderen laten zien wat ze kunnen, en helpen anderen hen door een professionele beoordeling te geven.

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Op verschillende locaties in de wijk starten op eenzelfde moment activiteiten waaraan steeds een professionele beoordeling van het resultaat is gekoppeld.
- Er zijn activiteiten met een competitief element maar ook activiteiten die zijn gericht op de persoonlijke ontwikkeling. Dus niet alleen 'wie wint', maar ook 'hoe kun je zelf nog beter worden'.
- Vooraf is ruime bekendheid aan het evenement gegeven en van de dag zelf wordt multimediaal verslag gedaan (tentoonstelling van producten, filmpjes op YouTube, etc.)

Denk aan

- Het inzetten van 'rolmodellen' uit de wijk of stad, als professionele beoor-

deelaar of coach. Zorg voor duidelijke taak-instructie, en denk ook aan pedagogische aspecten. De talentendag is geen aflevering van de X-factor!

- Aansprekende presentaties vooraf over de mogelijke activiteiten, wat daar van de kinderen wordt verwacht en wat zij mogen verwachten.
- Deelnamecertificaten op naam.
- Het toewijzen van verschillende locaties per cluster, dus sportactiviteiten bij elkaar en hetzelfde voor kunst- en cultuuractiviteiten. Voer ook de activiteiten voor natuur, wetenschap, ICT en techniek op één aparte locatie uit. Elke type activiteit heeft nu eenmaal zijn eigen dynamiek.
- Een open benadering van activiteiten: sport kan ook denksport zijn, striptekenen kunst en fietsverlichting repareren kan de basis vormen van een technische loopbaan.
- Het bijkomend voordeel van een open benadering; professionele beoordelaars en coaches zijn wellicht dichterbij dan je aanvankelijk dacht.

Talentondersteunend gedrag

Talentondersteunend gedrag en de ouderavond: Ouders doen ertoe bij talentontwikkeling

Scholen hebben al veel ervaring met het bevorderen van onderwijsondersteunend gedrag van ouders. Dat leren niet ophoudt bij de schooldeur is ook duidelijk. Expliciet aandacht vragen voor de aanwezigheid van talent bij kinderen is echter nog niet overal ingeburgerd. De ouderavond is daar geschikt voor.

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Laat kinderen presenteren waaraan ze gewerkt hebben. Zorg voor werkvormen die zowel de extraverte als de introverte kinderen tot hun recht kunnen laten komen.
- Probeer één of meerdere professionals met een goed verhaal te strikken om over de gepresenteerde talentlijn(en) te vertellen; wat moet je eigenlijk allemaal kunnen om een goed eindresultaat te halen? Welke inspanningen zijn nodig om de juiste vaardigheden en instelling te verwerven? En, last but not least: hoe kunnen ouders daarbij ondersteunen?

Denk aan

- Het onjuiste beeld dat ouders kunnen hebben over wat een bepaalde talentlijn inhoudt of wat je er maatschappelijk gezien mee kunt bereiken; laat aansprekende voorbeelden zien, noem namen van mensen die een goede boterham verdienen met hun specifieke talent. Brainstorm van te voren over lijstjes van personen per talentlijn, zorg voor herkenbaarheid en diversiteit voor wat betreft etniciteit, sekse, en culturele of nationale achtergrond.
- Ouders te laten ervaren hoe plezierig bepaalde activiteiten kunnen zijn, zorg voor activiteiten die iedereen kan uitvoeren, maar toch uitdagen, en niet tot gezichtsverlies leiden bij falen.
- Ouders die misschien als professional kunnen optreden en zo voor extra toegankelijkheid kunnen zorgen.
- Het paraat hebben van argumenten waarom je aan talentontwikkeling werkt en waarom het belangrijk is voor het kind.

Strategie C

Verleidelijke nieuwe mogelijkheden

// het doel van het netwerk
talentontwikkeling is om te
prikkelen door spannend en
vernieuwend te zijn

De vacaturepublicatie

De officiële methode: adverteren voor een groot bereik in de eigen gemeenschap

Het aanbod aan talentontwikkeling in de wijk, in het dorp, of rond de brede scholen is vaak wel zo'n beetje zoals het is. De vanzelfsprekende sportverenigingen, het kunst- en cultuuraanbod uit de stad, de lessen op de muziekschool – het is gewaardeerd en gebruikt aanbod. Maar misschien is er in de wijk of in het dorp wel meer. Aanbod dat niet in het vizier is omdat het niet zo voor de hand ligt. Een particulier in de wijk die zijn garage heeft omgebouwd tot atelier. Hij denkt er nu nog niet aan dat het boeiend kan zijn om kinderen uit de wijk ervaring met zijn talentvorm op te laten doen. Een dorpsgenoot die een passie en een klein bedrijfje heeft voor kledingontwerp is nog niet op het idee gekomen dat hij kinderen zou kunnen laten delen in zijn passie. Zet een brede werving op en wie weet wat het opbrengt!

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Inventariseer het huidige aanbod op talentontwikkeling. Het nieuwe aanbod moet juist daarbuiten vallen.
- Formuleer op twee aspecten voorwaarden voor het aanbod:

- Het nieuwe aanbod moet te organiseren zijn – denk aan beschikbare ruimte, tijd en middelen.
- De aanbieder moet competent zijn in het begeleiden van kinderen.
- Spreek van te voren af hoe de gesprekken gevoerd worden met degenen die reageren op de advertentie.
- Bedenk hoe nieuw aanbod voor alle partijen een stimulans kan zijn. In het voorbeeld van het mogelijke aanbod voor kledingontwerp: De dorpsgenoot die de kinderen de begeleiding biedt wordt betaald, ziet een vakinhoudelijke uitdaging, en vindt het prettig een steentje bij te kunnen dragen aan de ontwikkeling van de kinderen in zijn dorp. De brede scholen samenwerking versterkt haar buitenschoolse activiteiten, en voor de gemeente betekent het een bijdrage binnen haar jeugd beleid. Het aanbod kan bijvoorbeeld deels door de gemeente, deels door de brede scholen samenwerking, deels door de ouders betaald worden. Geef in de advertentie een indruk van de voorwaarden, en maak duidelijk dat voor elk aanbod op maat gekeken wordt hoe het geregeld zal worden. Geef ook aan dat aanbieders uitgenodigd worden voor een gesprek.

- Adverteer de werving lokaal, intensief en gedurende korte tijd. Gebruik zo verschillend mogelijke kanalen om de werving bekend te maken: flyers ophangen bij bibliotheek, winkels en openbare gebouwen, flyers meegeven aan kinderen vanuit school. Publicatie in het lokale weekblad, aandacht op de lokale radiozender. Misschien is aansluiting bij een festiviteit mogelijk.
- Voer de gesprekken niet als een sollicitatiegesprek. Wat gevraagd wordt is nieuw en nog ongevormd, dus richt het gesprek in als een gezamenlijke zoektocht naar een mooi, nieuw en prikkelend aanbod voor talentontwikkeling.

Denk aan

- De mogelijkheid om kinderen deel te laten nemen aan de hele procedure.
- Verschillende vormen van mogelijk aanbod: van een kennismaking tot een cursus, een excursie of een 'meestergezel' project.

C Verleidelijke nieuwe mogelijkheden // Nieuwe partners nieuw aanbod

The new boys network

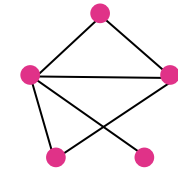
De netwerkende methode: gebruik maken van eigen contacten

Een van de krachten van een netwerk is het kunnen mobiliseren van de relaties van relaties. U, als betrokkene bij talentontwikkeling, maakt deel uit van een netwerk – talent ontwikkelen doe je nooit alleen. Zo'n netwerk van mensen heeft iets van een neuraal netwerk: als je het intensief gebruikt en nieuwe ervaringen toevoegt versterken de relaties en groeien er nieuwe verbindingen tussen partners. Die nieuwe relaties maken nieuwe dingen mogelijk.

Toepasbaar op alle talentlijnen.

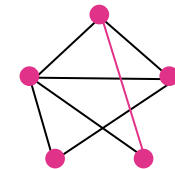
De activiteiten

- Organiseer een bijeenkomst van sleutelfiguren van elke bestaande partner bij de betreffende talentlijn.
- Teken gezamenlijk het bestaande netwerk: elke persoon is een knooppunt, elke relatie een verbindingslijn tussen knooppunten. Definieer onderling wanneer er sprake is van een relatie (bijvoorbeeld als de betrokken personen elkaar het afgelopen half jaar hebben weten te vinden als zij daar aanleiding toe zagen).

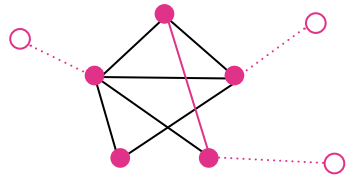

Bespreek de tekening: wat valt op? Lopen lijnen vooral langs één of twee personen? Zijn er grote verschillen tussen de personen in het aantal verbindingen in het netwerk?

Breidt de tekening uit met gewenste nieuwe relaties tussen bestaande partners. Teken deze in een ander kleur.

Breidt de tekening uit met mogelijk relevante relaties die elke partner buiten het huidige netwerk heeft. Teken deze in een andere kleur. Deze nieuwe knooppunten hebben dus een relatie met één partner binnen het huidige netwerk, en zijn nu nog niet opgenomen in de samenwerking.

Denk aan

- Ook niet zo voor de hand liggende partners. Bijvoorbeeld een lokale polikliniek bij bewegingsaanbod – misschien ziet de polikliniek een rol voor zichzelf bij het bestrijden van obesitas. Of een ingenieursbureau bij de ontwikkeling van techniektalent. Of de volkstuinvereniging vindt het nodig dat kinderen weten waar de aardappels vandaan komen.
- Een nieuwe relatie is gewenst wanneer een snellere of betere invulling van de talentontwikkeling bereikt kan worden, of wanneer de betreffende partners elkaar of de anderen kunnen inspireren tot nieuw aanbod voor talentontwikkeling.

Bespreek de mogelijke inbreng van de potentieel nieuwe partners. Wees hierin nog heel open en voorlopig; het gaat om mogelijke inbreng. Nodig de potentieel nieuwe partners uit voor een brainstormbijeenkomst. Onderwerp is natuurlijk: Wat zou mooi nieuw aanbod talentontwikkeling kunnen zijn, en hoe zou dat georganiseerd kunnen worden?

De i-Talent

De Apple-methode: zelf steeds vernieuwend aanbod ontwikkelen

Apple heeft al jarenlang de strategie om zelf vernieuwend aanbod te ontwikkelen. Dat aanbod spreekt zó tot de verbeelding, dat mensen in slaapzakken voor de winkels wachten op de eerste kans om er gebruik van te maken. Kunt u met uw partners in talentontwikkeling uw eigen grenzen overschrijden?

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Nodig van elke organisatie met een aanbod talentontwikkeling op de betreffende talentlijn (zoals een sportvereniging op de talentlijn sport en het kunstbedrijf op de talentlijn kunst en cultuur) één of meer sleutelfiguren uit voor een bijeenkomst.
- Bepaal welke talentontwikkeling op dit moment centraal staat. Bijvoorbeeld: actieve muziekbeoefening, of: wetenschap voor jonge onderzoekers.
- Vraag elke deelnemer in elk vak van de hiernaast staande tabel minimaal één item in te vullen.
- Leg de ingevulde schema's naast elkaar en bespreek eerst de bovenste en linker items. Reserveer de meeste tijd voor rechtsonder: de nieuwe ideeën.

wil ik niet doe ik nu wel	wil ik doe ik
WIL IK KWIJT:	WIL IK BEHOUDEN:
wil ik niet doe ik nu niet	wil ik doe ik nu niet
BEN IK DUIDELIJK IN:	RUIMTE VOOR NIEUWE IDEEËN:

Denk aan

- Het bieden van ruimte voor nieuwe ideeën. Pas in tweede instantie is de haalbaarheid een criterium om door te praten over het idee.
- Een ontspannen, en tegelijkertijd stimulerende ambiance voor een dergelijke bijeenkomst: een zaaltje zonder ramen met slappe koffie op maandag van 9.00 uur tot 10.30 uur vraagt wel erg veel van de creativiteit!

De speeddate

De snelle methode: meteen opbrengst uit korte contacten

Ook in talentontwikkeling is er vraag en aanbod. De aanbieders zijn bijvoorbeeld sportverenigingen, kunstbedrijven, techniekopleidingen en 'science centres'. De vragers zijn de kinderen. Misschien kun je ouders ook wel tot de vragers – namens hun kinderen – rekenen. En op dezelfde manier kunnen scholen vragers zijn namens hun leerlingen, en gemeenten namens hun jonge burgertjes. Wat is de behoefte aan aanbod volgens de vragers? Het snel aftasten van wensen en verlangens tussen vragers en aanbieders kan heldere vragen voor de aanbieders opleveren.

Toepasbaar op alle talentlijnen.

De activiteiten

- Organiseer een bijeenkomst van kinderen met aanbieders op de betreffende talentlijn (sportverenigingen, kunstbedrijf, science centre). Zoek naar mensen die goed zijn in het meedenken over nieuwe mogelijkheden.
- Organiseer tijdens de bijeenkomst 'speeddates': in een roulerend systeem wisselen steeds nieuw samengestelde tweetallen van een kind met een aan-

bieder ideeën uit over wat zij wenselijk zouden vinden voor nieuwe talentontwikkeling. Vraag de deelnemers een lijstje te maken van de ervaringen per 'date': welke ideeën gaven een 'klik', een moment van inspiratie om verder in te gaan op het idee?

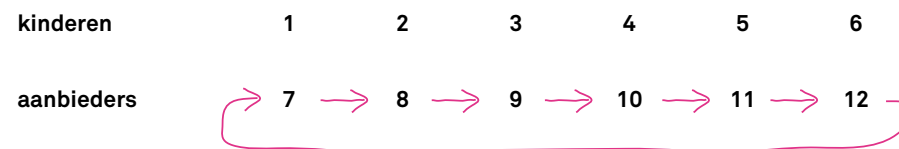
- Evalueer de opbrengsten van de speeddates. Wat zijn de meest vernieuwende wensen? De meest kansrijke? De meest gedragen?
- De volgende fase is het uitwerken van het mogelijke aanbod.

Denk aan

- Mogelijke voorbereiding door de deelnemers: vraag je achterban naar wensen en ideeën voor nieuwe talentontwikkeling.
- De mogelijkheid om ouders en/of school- of wijkvertegenwoordigers deel te laten nemen naast de kinderen.

Speeddate voor 12 personen

Kind 1 praat met aanbieder 7, kind 2 met aanbieder 8, enz. Elke 10 minuten schuiven 7 tot en met 12 een stoeltje op terwijl 1 tot en met 6 blijven zitten. Na een uur is elke combinatie van kind en aanbieder in gesprek geweest.

‘Je hoeft
niet rijk of
van goede
komaf te
zijn om
getalen-
teerd te
zijn. **Talent**
hebben
is niet
elitair.’

Jochem van Eeghen

(dir. Prinses Christina Concours)

Financieel Dagblad // 22 augustus 2009

Kennis voor beleid en praktijk

Postbus 2357
3500 GJ Utrecht
030 23 26 200
secretariaat@sardes.nl
www.sardes.nl

alles is
talent

De producten van *Alles is Talent* zijn mogelijk gemaakt door het Ministerie van VROM, Directoraat-Generaal Wonen, Wijken en Integratie. Sardes is inhoudelijk verantwoordelijk voor *Alles is Talent*.

les istalent alles is
s istalent alles ista
s talent alles istale
alles istalent alles
alent alles istalent
lles istalent alles is
s istalent alles ista
alles istalent alles
les istalent alles is
es istalent alles is
lles istalent alles i
s istalent alles ista
talent alles istale